

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRĄJĄ KOLONIJĄ

2021 m. rugsėjo 21 d. Nr. 4D-2021/1-815
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama ir – Pravieniškių PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo prašymus, taip pat nesuteikiant galimybės gauti iš artimųjų siuntinių su sezoniniais drabužiais (toliau vadinama ir – Skundas).

2. Skunde nurodoma:

2.1. „[...] kodėl Pravieniškių pataisos namai, būtent II-as sektorius draudžia drausmės grupei išvis gauti ar atsiimti iš artimųjų sezoninius rūbus“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Pagal LR BVK [Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso; toliau vadinama ir – BVK] 95 str. visi nuteistieji nesvarbu kokioje jis priskirtoje grupėje turi teisę gauti iš artimųjų sezoninių rūbų siuntinį. Bet dėl kažkokių nepaaiškinamų aplinkybių tą BVK 95 str. atima perkeltiems į drausmės grupę nuteistiesiems ir nepalieka jokių išlygų.“

3. Pareiškėjas prašo išaiškinti, kodėl drausmės grupės nuteistiesiems atimta teisė gauti iš artimųjų–sezoninių drabužių siuntinį.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021 m. birželio 29 d. raštu Nr. 4D-2021/1-815/3D-1613 kreipėsi į Pravieniškių PN, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2021 m. liepos 13 d. Seimo kontrolierius gavo 2021 m. liepos 13 d. Pravieniškių PN atsakymą Nr. 14-6279.

Pateiktame atsakyme ir papildomuose dokumentuose nurodoma:

4.1 „Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos administracija yra gavusi du nuteistojo prašymus (2021-06-14 reg. Nr. 71(21)753 ir 2021-06-25 reg. Nr. 71(21)815) dėl drabužių perdavimo. Informuojame, kad į nuteistojo 2021-06-14 prašymą (reg. Nr. 71(21)753) dar nėra pateiktas atsakymas, tačiau nuteistajam žodžiu būrio specialistas paaiškino, kad nuteistiesiems, atliekantiems bausmę drausmės grupės sąlygomis, nepriklauso gauti perduodamų daiktų. Taip pat nuteistajam paaiškinta, kad jeigu jis neturi sezoninių drabužių gali rašyti prašymą ir Turto valdymo skyriaus darbuotojai išduos drabužius pagal sezoną. Dėl 2021-06-25 prašymo nuteistasis yra parašęs prašymą šio prašymo nenagrinėti, dėl to jam yra pateiktas atsakymas dėl administracinės procedūros nutraukimo (prašymai ir atsakymas pridedami).“

4.2. „Pareiškėjui nebuvo suteikta teisė gauti perduodamų daiktų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 75 straipsniu drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti šio Kodekso 92 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų asmeninių daiktų;
- 2) per keturis mėnesius gauti vieną trumpalaikį pasimatymą;
- 3) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų;
- 4) du kartus per mėnesį paskambinti telefonu;
- 5) kasdien pasivaikščioti dvi valandas.

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas nenumato galimybės drausmės grupės sąlygomis atliekantiems bausmę nuteistiesiems gauti perduodamų daiktų.“

4.3. Prie pateikto atsakymo pridėti papildomi dokumentai: Pareiškėjo 2021 m. birželio 14 d. prašymas Nr. 71(21)753, kuriame prašoma leisti gauti drabužių siuntinį pasimatymo su artimaisiais metu ir padėti juos saugoti į sandėlį, nes, išeidamas iš pataisos namų į laisvę, jis neturės sezoninių drabužių apsirengti; 2021 m. birželio 25 d. Pareiškėjo prašymas Nr. 71(21)815 dėl galimybės gauti iš artimųjų sezoninių drabužių siuntinį ir pasidėti jį į sandėlį; 2021-07-07 prašymas Nr. 42-14351 nenagrinėti jo 2021 m. birželio 25 d. prašymo dėl siuntinio; Pravieniškių PN 2021 m. liepos 12 d. atsakymas Nr. 7-2918 Pareiškėjui dėl jo 2021 m. birželio 25 d. prašymo nagrinėjimo nutraukimo.

5. Papildomai Pravieniškių PN el. paštu 2021-09-10 pateikė Pareiškėjo 2021 m. birželio 14 d. prašymą ir 2021-07-15 Pravieniškių PN atsakymą Nr. 7-2993, kuriuo Pareiškėjui paaiškinta, kodėl atliekančiajam bausmę drausmės grupėje nėra galimybės gauti siuntinį su sezoniniais drabužiais. Be to, Pareiškėjas papildomai informuotas, kad jis turi galimybę kreiptis į Turto valdymo skyrių, kuris išduos drabužius pagal sezoną.

2021 m. rugsėjo 13 d. Pravieniškių PN el. paštu papildomai informavo, kad Pareiškėjas, atlikęs bausmę, būtų paleidžiamas 2022 m. gegužės 27 d., tačiau, jei atitiktų BVK 157 str. 3 d. numatytus reikalavimus, t. y. atlikęs 3/4 jam paskirtos laisvės atėmimo bausmės, gali būti paleistas 2021 m. spalio 22 d. Nuteistajam bus sudaryta galimybė, likus iki realaus paleidimo iš įkalinimo įstaigos apie 1 mėnesiui, atsisiųsti drabužių siuntinį išimties tvarka (kadangi nenumatyta drausmės grupės nuteistiesiems gauti siuntinius).

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK)

75 straipsnis. Drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos – „1. Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę:

- 1) įsigyti šio Kodekso 92 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytų asmeninių daiktų;
- 2) per keturis mėnesius gauti vieną trumpalaikį pasimatymą;
- 3) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų; 4) du kartus per mėnesį paskambinti telefonu;
- 5) kasdien pasivaikščioti dvi valandas.

[...].“

7. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama ir – Taisyklės), patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nustatyta:

„25. Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos.

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo³ str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo⁸ straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2876/2011).“

Tyrimo išvados

9. Skunde Pareiškėjas rašė, kad kreipėsi į Pravieniškių PN su prašymais leisti artimiesiems perduoti siuntinį su sezoniniais drabužiais, tačiau Pravieniškių PN administracija jo prašymo netenkina, kadangi jis atlieka bausmę drausmės grupėje.

10. Pravieniškių PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo

principų. (8 šios pažymos punktas).

Asmenų skundų ir prašymų nagrinėjimą viešojo administravimo subjektuose (institucijose) reglamentuoja Taisyklės. Vadovaujantis jų nuostatomis, institucija (taip pat ir Pravieniškių PN) asmens prašymą turi išnagrinėti per dvidešimties darbo dienų terminą, o rengdama pareiškėjui atsakymą, kuriuo atsisakoma suteikti prašomą administracinę paslaugą, taip pat turi nurodyti ir atsisakymo priežastis bei informuoti apie tokio atsakymo apskundimo tvarką (7 šios pažymos punktas).

11. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2021 m. birželio 14 prašymu (reg. Nr. 71(21)753) kreipėsi į Pravieniškių PN administraciją prašydamas leisti jo artimiesiems perduoti siuntinį su sezoniniais drabužiais, kadangi išeidamas iš pataisos namų į laisvę jis neturės kuo apsirengti.

Pravieniškių PN administracija 2021 m. liepos 15 d. pateikė atsakymą, rašto Nr. 7-2993; Pareiškėjui nebuvo suteikta galimybė gauti siuntinį, paaiškintos priežastys, taip pat Pareiškėjui pasiūlyta kreiptis į Turto valdymo skyriaus darbuotojus prašant išduoti drabužius pagal sezoną. Atsakyme nurodyta ir rašto apskundimo tvarka.

Išanalizavus tai, kas išdėstyta, konstatuotina, jog Pareiškėjui į 2021 birželio 14 d. prašymą buvo atsakyta tinkamai.

12. 2021 m. birželio 25 d. Pareiškėjas pateikė Pravieniškių PN dar vieną prašymą (reg. Nr. 71(21)815) – leisti jo artimiesiems perduoti siuntinį su sezoniniais drabužiais, sąsiuviniais ir žurnalais. 2021 m. liepos 7 d. Pareiškėjas pateikė prašymą Nr. 42-14351 nenagrinėti jo 2021 m. birželio 25 d. prašymo, kadangi viskas jam buvo išaiškinta žodžiu.

Pravieniškių PN administracija 2021 m. liepos 12 d. pateikė atsakymą Nr. 7-2918, informuodama apie 2021 m. birželio 25 d. prašymo nagrinėjimo nutraukimą.

Pažymėtina, kad drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos nustatytos BVK 75 straipsnyje. Jame apibrėžtos konkrečios nuteistųjų teisės, tarp kurių nėra numatyta galimybė gauti siuntinius, kas Pareiškėjui ir buvo paaiškinta Pravieniškių PN atsakyme, taip pat pasiūlyta galimybė kreiptis sezoninių rūbų į pataisos namų Turto valdymo skyrių.

Be to, kaip paaiškėjo iš Pravieniškių PN pateiktos papildomos informacijos, jeigu Pareiškėjas bus paleidžiamas į laisvę 2021 m. spalio 22 d., jam bus sudaryta galimybė likus vienam mėnesiui iki realaus paleidimo iš įkalinimo įstaigos išimties tvarka gauti drabužių siuntinį.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo Skundas dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų galimai netinkamai išnagrinėjus prašymus; nesuteikiant galimybės gauti iš artimųjų siuntinių su sezoniniais drabužiais atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X Skundą dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų, netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo skundus bei nesuteikiant galimybės gauti iš artimųjų siuntinių su sezoniniais drabužiais **atmesti**.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas